

عنوان کتاب : قصه ها و افسانه های شهرهای دشت بزرگ ورامین

شهرهای: ورامین، قرچک، پیشوا، پاکدشت، جوادآباد و (گرمسار و ایوانکی استان سمنان)

پژوهش و مردم شناسی، قصه ها و افسانه های اسطوره ای، جن و پری، محلی، حکایت های و عامیانه

سرشناسه : تاجیک علیرضا، ۱۳۴۰

عنوان و نام پدید آور : قصه ها و افسانه های دشت ورامین مولفان و پژوهشگران علیرضا تاجیک و سیده زهرا عطری

مشخصات اهری : ۱۵۵ ص: مصور (بخشی رنگی) .

شابک : ۹۷۸۶۰۰۸۹۶۰۵۸۴ :

وصفیت فهرست نویس فبا

موضوع : افسانه ها و قصه های ایرانی - دشت ورامین

شناسه افزوده Legends-Iran- varamin

رده بندی دیوی : ۳۱۳۶۷ ۲ و - ۸۴۱۷ PIR

شماره کتاب شناسی ملی : ۴۳۸۳۹۱

شناسنامه کتاب

نام کتاب قصه ها و افسانه های دشت ورامین

مولفین و جمع آوری کننده : تاجیک علیرضا ۱۳۴۰ و سیده زهرا عطری

نوبت چاپ : اول اسفند ماه ۱۳۹۷

نشر : ایرانا

شابک : ۹۷۸ - ۶۰۰ - ۸۹۶۰ - ۵۸ - ۴

ویراستار: خانم ها پروین حیدر قلی و سمانه تاجیک

شمارگان : ۱۰۰۰ جلد

قیمت : ۲۵۰۰۰۰

نشانی تهران میدان انقلاب اول خیابان شهدا ژندارمری سمت چپ پلاک ۱۳۱ طبقه همکف

تلفن : ۷۷۶۵۵۲۸۷ - همراه ۰۹۱۲۲۱۹۶۰۴۱

فهرست مطالب

مقدمه	۹
تحقیق و پژوهش درباره ی نام و پیشینه ی ورامین	۱۰
فصل اول : افسانه های اسطوره ای، حماسی و شاه عباسی	۱۱
۱- به دنیا آمدن فریدون شاه پهلوان ملی ایران شهرستان پیشوا (دشت ورامین)	۱۲
۲- ساختن قلعه ایرج و کشته شدن حاکم ورامین، شهرستان پیشوا (دشت ورامین)	۱۴
۳- گنج قلعه ایرج شهرستان پیشوا (دشت ورامین)	۱۵
۴- هفت حاز: رستم در کویر جوادآباد ورامین	۱۶
۵- ارش مانگیر مرز ایران و توران	۱۷
۶- فرورفتن بهرام گوردیز از راه های ایستگاه بهرام جاده ورامین شهرستان قرچک	۱۸
۷- شاه عباس و کهنس	۱۹
۸- پنهان کردن نقاط ضعف پادشاه	۲۱
۹- پادشاه و مرد فقیر	۲۲
فصل دوم : افسانه های جن و پری، آله و انج	۲۳
۱۰- ماه پیشانی (ورامین)	۲۴
۱۱- آل دریکی از روستاهای جوادآباد ورامین	۲۵
۱۲- پری شاهزاده	۲۶
۱۳- جن و قابله	۲۹
۱۴- کوه زاد و کوه بزد	۳۱
۱۵- شاه پریان	۳۳
۱۶- حیل و مکر زن	۳۴
۱۷- غول بد جنس	۳۶
۱۸- سلطان و وزیر	۳۹
۱۹- باد ورامین نرمه آرد و می بره	۴۲

- فصل سوم: قصه های محلی مردم شهرهای دشت ورامین..... ۴۴
- ۲۰- قصه ی عاشقی دختر پادشاه عرب از حضرت یوسف رضا شهرستان پیشوا..... ۴۵
- ۲۱- قصه ی طبیب ناصرالدین شاه و نوکر کدخدای شهر ورامین..... ۴۷
- ۲۲- قصه ی عاشقی وحیه الدوله مالک اسماعیل آباد ورامین (شهرستان پیشوا)..... ۴۸
- ۲۳- قصه ی شب های ورامین..... ۵۴
- ۲۴- قصه ی سگ ولگرد (ورامین)..... ۶۵
- ۲۵- قصه ی ننگ و پادشاه..... ۷۲
- ۲۶- قصه ی افسانه ی گلزار ورامینی باغ خاص (روستای باغخواص ورامین)..... ۷۳
- ۲۷- قصه ی سار، لوح و در درند..... ۷۴
- ۲۸- قصه ی نماز حسن امام حسن در مسجد جامع ورامین..... ۷۵
- ۲۹- قصه ی حاصل عمری و روضه خانی..... ۷۵
- ۳۰- قصه ی گنج سیاه کوه (گنج سار) ورامین..... ۷۶
- ۳۱- قصه ی ممی دیونه (بیر شهر، تان پیکشت)..... ۷۷
- ۳۲- قصه ی غصه (بیر شهرستان پاکدشت)..... ۷۹
- ۳۳- قصه ی دختر و سه خواستگار..... ۸۰
- ۳۴- قصه ی پسر و سه پسر و سرمایه ی فراوان..... ۸۱
- ۳۵- قصه ی حسینا..... ۸۲
- ۳۶- قصه ی آجیل مشکل گشا..... ۸۳
- ۳۷- قصه ی مرد رند و فقیر..... ۸۵
- ۳۸- قصه ی زندگی من (باغخواص ورامین)..... ۸۶
- ۳۹- قصه ی وصیت پسر..... ۹۱
- ۴۰- قصه ی حسن کچل..... ۹۲
- ۴۱- قصه ی سرنوشت..... ۹۴
- ۴۲- قصه ی راه نجات..... ۹۷
- ۴۳- قصه ی بجا آوردن شکر خدا..... ۹۸

- فصل چهارم: حکایت های محلی شهرهای دشت ورامین ۹۹
- ۴۴- حکایت نخودی محله من (باغواص ورامین) ۱۰۰
- ۴۵- حکایت مامورین رضاشاه و محمدخان سیاه کوهی و ورامینی ۱۰۳
- ۴۶- حکایت به کش به کش؟ (کادر کشی) اصفهانی در حصار حسن بیگ ورامین ۱۰۴
- ۴۷- حکایت درس کسایی دانشمند ورامینی و هارون ارمبوشهرستان پاکدشت ۱۰۴
- ۴۸- حکایت نزد خرمن گندم در ورامین ۱۰۵
- ۴۹- حکایت یا حی یا القیوم ۱۰۶
- ۵۰- حکایت موش نامه سرگردان از پاکدشت تا ورامین ۱۰۹
- ۵۱- حکایت دایش غار افغان-۵۲- حکایت ماجراجویی سفیر روس در کویر ورامین ... ۱۱۰
- ۵۳- حکایت کری خواندن کشتی گیری در هفت جوبه ورامین ۱۱۲
- ۵۴- حکایت شرنم رود آباد و ژاندارم ورامین جلیل آباد شهرستان پیشوا ۱۱۳
- ۵۵- حکایت صنوبر عجب و غریب ۱۱۷
- ۵۶- حکایت گم شدن تاسیرالین شاه میرزا علی اصغر خان در کویر ورامین ۱۱۸
- ۵۷- حکایت امامزاده دوتن - عرف - سکازی جمکاران پیشوا ۱۱۹
- ۵۸- حکایت سنگ شدن قوچ نذر زبوس رضا پیشوا ۱۲۰
- ۵۹- حکایت معجزه ی خواب ناصرالدین شاه - هزاره محمد ایچدان ورامین ۱۲۱
- ۶۰- حکایت (۱) امامزاده عون شصت تن رستم آباد ورامین ۱۲۲
- ۶۱- حکایت (۲) شصت درخت امامزاده عون رستم آباد ورامین ۱۲۳
- ۶۲- حکایت (۳) امامزاده شصت سر عون آفرین شریف آباد پاکدشت ۱۲۳
- ۶۳- حکایت خواب تیمسار خزاعی امامزاده زیدالعابدین باغواص ۱۲۴
- فصل پنجم : قصه های عامیانه، رایج در بین مردم شهرهای دشت ورامین ۱۲۵
- ۶۴- ورامین اردستان نیست که به هرشغادی باج بده ۱۲۶
- ۶۵- علم کهنه کل ورامین ۱۲۷
- ۶۶- بززن بززن همیشه ۱۲۸

- ۶۷- آگه آب نداره برای توکه نون داره طارند پیشوا، ۶۸- هرجا باشم روزیم همینه..... ۱۲۹
- ۶۹- ایجدانک و خانهاشون (ورامین) ۱۳۰
- ۷۰- حالا که زوره باقرگیلک هم سیلپیوره ، ۷۱- اول میکشن بعد می شمارن..... ۱۳۱
- ۷۲- اله قلی خان هم درسازش میزد قاسم آباد شهرستان پیشوا..... ۱۳۲
- ۷۳- چیزی که عوض داره گله نداره ، ۷۴- مرد حسابی..... ۱۳۳
- ۷۵- فوت و فن کوزه گری ۱۳۴
- ۷۶- تاندرم نخسبم ۱۳۵
- ۷۷- ماز رفون و نمک ۱۳۶
- ۷۸- اصل ونسب یا علم و ادب ۱۳۷
- ۷۹- حرف تو اقبوا اسم با عرعرخرت ، ۸۰- دزدنشی به کاهدون کاه میزنه..... ۱۳۸
- ۸۱- خرمن از کرگی ندانست ۱۳۹
- ۸۲- آسیابان، ۸۳- زبان، پاسن سداست ۱۴۰
- ۸۴- از این ستون به آن ستون فرجه ۱۴۱
- ۸۵- هیچ ابیری پشت آفتاب نمی مونه ۱۴۲
- ۸۶- فردا صدایش درمیاد ۱۴۳
- ۷۷- دسته خر ۱۴۴
- ۸۸- چاه نکن بهر کسی اول خونت بعدا کسی- ، ۸۹- دونه - ساله خرسه..... ۱۴۵
- ۹۰- شتر دیدی ندیدی ۱۴۶
- ۹۱- بزن قدش (رضا شاه و کالسکه چی) ۱۴۷
- ۹۲- چه کشکی چه پشمی- ، ۹۳- شریک دزد و رفیق قافله! ۱۴۸
- ۹۴- به کلاغ وچهل کلاغ- ، ۹۵- آگه تو کلاغی، من بچه کلاغم..... ۱۴۹
- ۹۶- دنیا حساب و کتاب داره - ، ۹۷- از ماست که برمست..... ۱۵۰
- ۹۸- پاسخ دندان شکن ۱۵۱
- ۹۹- یک بام و دو هوا ۱۵۲
- ۱۰۰- دیگران کاشتن ما خوردیم ما میکاریم دیگران بخورند..... ۱۵۳

مقدمه

قصه ها که از لابلای تجربیات روزگاران برخاسته و بر زبان افسانه سرایان و قصه گوینان جاریست که بخش مهمی از فرهنگ هر قوم و ملتی را تشکیل میدهد و از ابزار موثر و مهم تعلیم و تربیتی و آموزشی بوده و از قدیم مورد توجه بوده است.

انواع مختلف قصه را تمثیلی، حماسی، اسطوره ای، مذهبی، تاریخی، فکاهی، عامیانه، علمی و اجتماعی مانند پلی، دنیای افسانه ها، تخیلی، کودک را به دنیای واقعی بزرگسالان پیوند میدهد. افسانه ها در واقع از همان اجداد افسانه نمودند و بسیاری از افسانه ها هم شکل واقعیت داشتند. نمی شود حقیقت داشتنش را زیر سؤال برد اما با تمام این سردرگمی و ریشه یابی درمسیر، اتفاق خوشایندی است که در ادبیات کهن ما رقم خورده است.

قصه های عظیمی از فولکلور را می توان در منطقه ما دیده کرد. و در این ارتباط قصه های شنیدنی در فرهنگ بومی دشت ورامین کم نیست. می توان دشت ورامین را سرزمین افسانه های اساطیری و نقش برجسته در پیدایش فرهنگ و تمدن از دوران باستان ایران دانست.

در هرجایی از این سرزمین کهن داستانهایی روایت شده که مختص فرهنگ این منطقه است و ریشه در باورهای خدا پرستی دارد و قهرمانهای یک رویداد هستند رویدادی که با گذر زمان روایت سینه به سینه رنگ و بوی فانتزی به خود گرفته است. ناگفته نماند بعضی از قصه های اسطوره ای و عامیانه با دیگر شهرهای کشور و بخصوص شهرهای همجوار و همسایه دشت ورامین مانند: آمل، دماوند، ری، فیروزکوه، اردستان، کاشان، تهران، گرمسار و سوادکوه بشکلی مشترک هستند.